

4. Ожегов С. И., Швелова Н. Ю. Толковый словарь русского языка. 4-е изд., доп. М., 2004. – 1200 с.
5. Смирнов Д. А. Принципы современного российского налогового права: монография / под ред. Н. И. Химичевой. – М. : Юрлитинформ, 2009. – 312 с.
6. Тедеев А. А. Налоговое право России: учебник для СПО / А. А. Тедеев, В. А. Парыгина. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательство Юрайт, 2016. – 499 с.

БЕСПАЛОВА А. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри адміністративного та фінансового права

**ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОДАТКОВОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТАТУСУ
ПЛАТНИКА ПОДАТКУ**

Як вбачається з аналізу норм Податкового кодексу України, різниця у здійсненні податкового адміністрування полягає не лише в розмежуванні платників податків на резидентів та нерезидентів. Виокремлюючи такі особливі категорії платників податків як фізичні особи, юридичні особи (резиденти, нерезиденти), відокремлені підрозділи, самозайняті особи [1, ст. 15, п. 63.5 ст. 63, ст. 65, пп. 14.1.226 п. 14.1 ст. 14], ПК України встановлює окремі особливості у податковому адмініструванні. Особливості полягають у взятті на облік. Так, за п. 64.1 ст. 64 ПК України, взяття на облік за основним місцем обліку юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків та зборів у контролюючих органах здійснюється на підставі відомостей з реєстраційної картки, наданих державним реєстратором, не пізніше наступного робочого дня з дня отримання зазначених відомостей контролюючими органами [1]. Підставою для взяття на облік (внесення змін, перереєстрації) відокремленого підрозділу іноземної компанії, організації, у тому числі постійного представництва нерезидента, є належна акредитація (реєстрація, легалізація) такого підрозділу на території України згідно з законом [1, п. 64.5 ст. 64].

Для взяття на облік фізичної особи, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, така особа повинна подати заяву та документи особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) або через уповноважену особу до контролюючого органу за місцем постійного проживання. Взяття на облік самозайнятої особи здійснюється контролюючим органом не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відповідних відомостей від державного реєстратора (для фізичних осіб — підприємців) або прийняття заяви (для осіб, які

здійснюють незалежну професійну діяльність). Дані про взяття на облік фізичної особи — підприємця передаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців у день взяття на облік у порядку, встановленому Міністерством юстиції України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику [1, ст. 65]. Взяття на облік фізичних осіб регламентується ст. 70 ПК України, де зазначається, що фізична особа — платник податків незалежно від віку (як резидент, так і нерезидент), для якої раніше не формувалася облікова картка платника податків та яка не включена до Державного реєстру, зобов'язана особисто або через законного представника чи уповноважену особу подати відповідному контролюючому органу облікову картку фізичної особи — платника податків, яка є водночас заявою для реєстрації в Державному реєстрі, та пред'явити документ, що посвідчує особу [1, ст. 70]. Пікаво, що облік фізичних осіб-платників податків, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, здійснюється в окремому реєстрі Державного реєстру фізичних осіб-платників податків за прізвищем, ім'ям, по-батькові та серією і номером паспорта без використання реєстраційного номера облікової картки платника податків [2, ст.ст. 1, 2, Гл. VIII].

Існують також відмінності у здійсненні податкового контролю. Так, періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків визначається залежно від ступеня ризику в діяльності таких платників податків, який поділяється на високий, середній та незначний. Платники податків з незначним ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на три календарних роки, середнім — не частіше ніж раз на два календарних роки, високим — не частіше одного разу на календарний рік [1, абз. 2 п. 77.2 ст. 77]. Ступінь ризику впливає й на вид перевірки. Платники із незначним ступенем ризику, визначеним відповідно до п. 77.2 ст. 77 ПК України, можуть підлягати електронній перевірці на підставі заяви, поданої до контролюючого органу, в якому він перебуває на податковому обліку [1, п. 75.1.2 ст. 75]. Особливості полягають також й у різних строках тривалості перевірок. Так, тривалість документальних планових перевірок не повинна перевищувати 30 робочих днів для великих платників податків, щодо суб'єктів малого підприємства — 10 робочих днів, інших платників податків — 20 робочих днів [1, п. 82.1 ст. 82].

Слід сказати, що існує різниця у порядку визначення та сплати податкового зобов'язання. Так, юридичні особи та фізичні особи — підприємці самостійно визначають та сплачують своє податкове зобов'язання [1, п. 137.1 ст. 137 та пп. 177.5.1, 177.5.2, 177.5.3 п. 177.5 та п. 177.10, п. 177.11 ст. 177], тоді, як податкове зобов'язання фізичної особи, здебільшого визначається податковим агентом [1, ст. 168], а

обчислення суми земельного податку [1, п. 286.5 ст. 286], податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки [1, пп. 266.7.1 п. 266.7 ст. 266] та транспортного податку [1, пп. 267.6.1 п. 267.6 ст. 267] з об'єктів оподаткування фізичних осіб здійснюється контролюючим органом.

Відмінності в оподаткуванні можуть бути обрані також самим платником податків. Так, ПК України передбачає існування двох форм оподаткування загальної та спрощеної (за умови, що відповідають встановленим ПК України критеріям) [1, п. 291.3, п. 291.5 п. 291 ст. 291]. Різниця полягає в особливому порядку обліку. Так, наприклад, абз. 3 ст. 44.2 ПК України [1] встановлює, що юридичні особи — платники єдиного податку, які відповідають критеріям, визначеним пп. 3 п. 291.4 ст. 291 ПК України, ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат з метою обрахунку об'єкта оподаткування.

Отже, в залежності від статусу платника податку, існують відмінності у: 1) порядку взяття на облік; 2) веденні такого податкового обліку; 3) видах, періодичності проведення та тривалості перевірок; 4) порядку сплати податку. Однак, незважаючи на зазначені відмінності, форми податкового адміністрування є єдиними для всіх, однаковими та незмінними, що відповідає принципам загальності оподаткування та рівності усіх платників перед законом.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13 14, № 15 16, № 17. – Ст. 112.
2. Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків : Наказ Міністерства доходів і зборів України від 10 грудня 2013 р. № 779 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2211-13>

ЛАТКОВСЬКИЙ П. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри адміністративного та фінансового права

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВОВИХ ПОНЯТЬ «КОНТРОЛЬ» ТА «НАГЛЯД»

Контрольна функція виступає однією з ключових функцій сучасної держави, визначаючи на будь-якому етапі її історичного розвитку наявність незмінної ознаки — контролю, об'єктивна необхідність якого перекошливо доведена історією держав усіх типів і форм,